

საქმე   ეუზნალი

მკირე ქლოვანთაივის.

▲ აპრილი № 8. ▲ ————— ▲ 1915 წ. ▲

ნაკვალავი

წელიწადი 80-XI

№ 8

აპრილი, 1915 წ.

პას ეხმარება.

შ ი ნ ა ა რ ს ი:

I—პაპის ეხმარება,—სურათი ალფრედ გიუნონისა	1
II—ნაკადულის მკითხველები:—1 ტ 2, კუკუნია და გივი გარდა- ვაძეები, ახალციხე;—3, 5 ტ 5 ელენე, მარიამ და ნუცა შგ- რელიძეები, ფოთი;—6, 7 ტ 8 მამია, თამარ და გოგია ნემ- საძეები, სოფ. დიდი ჯიხაიში	3
III—ორი ფისო,—ლეჰსი შიო მღვიმელისა	4
V—მადლიერი ცეცუნია, ნ. გარდაფაძისა	6
V—დამეხმარე არჩევანში, (დასასრული),—მ. გარიყულისა	13
VI—კურდღლები,—იგავი ალ. მირიანაშვილისა	17
VII—დაიფარა,—(თარგმანი) ელ. ანტონოვსკისა	18
VIII—ზღარბის ჩივილი, (ფრანგული) გოგი ტოროშელიძისა	22
IX—გასართობი, რებუსი და აღსნა	24

„სადღესასწაულები“

მკითხველები

ორი ფისო

ამჟღავნებელი ციცვუნია,
 თვალ-ქუთუთო არეული,
 შინაური მოამბეგე,
 განა უცხო, გარეული—

ქუჩა-ქუჩა დადიოდა,
 აცხვებდა ეველებს თვალებს,
 მაგრამ არსად რა სვდებოდა
 ნემსა-კბილებს, და მის ზწყალებს.

უცბად მოჰკრა თვალი ფისომ
 სავსე სამწარეულოსა,
 და სთქვა:—ვგონებ არ მერევიან
 აცხა-აცხეს, წუეულოსა.

მოდი ერთი გადავსტები,
 განა ჩუმად,—ენავილითა;
 მშიერს სომ არ გამხეთქავენ
 ნემითა და ჩხავილითა.

თუკი რამეს მომიგდებენ
 ნებითა და წუალობითა,
 მეც მადლობას გადაუხდი
 ჩემი საწუალო-ქალობითა.

გამოვძლები, გავიტოვნი
 ჩამდგარი რმით მუძუს თავებს,

და მიუვალ ისე სახლში
 ჩემ ციცუნებს, იმ ბეღ-მაჯებს.

შესტა, მაგრამ იქვე დასვდა
 ცხვირ-წინაკა მწარეული
 და ქაუქირი მოუქნია
 სუფთა, განა მწარეული.

— აცხა, აცხა, საძაგელო!
 ზედ ვერხაჯ დაძაბტა.
 ისევე უკან გადმოფრინდა
 ფაცხა-ფუცხით დედა კაბტა.

იქვე მყოფმა ფისომ ფისოს
 ნაღვლიანად გადმოსუდა.
 მენ არ იცი — ვინ ბძანდება
 ეს წუწკი და ეს თავსუდა.

მძიერსა მკლავს დღე და ღამე
 ავი, ავის სულობითა,
 და მაწამებს უჯიათი
 მუღმივე ეარაულობითა.

თაკვები რომ მოვიტყუო
 აქ არაფერს არა სტოვებს;
 ზირმაჯი და გველამუა
 ასე მტანჯავს და მაგლოვებს.

ქარაფშურტა ქაღბატონსაც
 აბრმაჯებს და უსვევს თვალებს:
 რასაც სახლში ეზიდება,
 უკუღმართი მე მამრალებს.

წადი ისევე, ჩემო ფისო,
 და მიძართე საწულის კერას,
 თორემ ვერას გამორჩები
 ამისთანა გაიძვერას.

შოო მღვიმელი.

მადლიერი ციცუნია

უკუ—დაიძხა მაციდის ქვეშ დაძალულ-
მა ნუცამ. შალიკომ, თითქოს ვერ სედაუ-
სო, დაიწყო სირბილი და ნუცას ძებნა.
ნუცას ზაწია გული ძალზედ უტოკავდა,
მისი სახე-კი ბუწერელ სიამოვნებას ვა-
მოსთქვამდა.

ნუცას ძალიან უუვარდა „უკუ-მადლიან“ თამაში, და ბი-
ახლაც მის სიხარულს საზღვარი არ ჰქონდა, რომ შალიკო
დაიეოლია. შალიკომ შემოიბრინა ოთახის ეველა კუნჭულები,
დაბთვადიერა განჯინა, შეიხედა სკამების ქვეშ; შემდეგ კადა-
ძალა სელები გაკვირვების ნიშნად და სთქვა:—ნეტავი სად
უნდა იეოს ნუცა?!. დამაცადე, შე ეშმაკო, აბა, დამაცადე!

ნუცას მოთმინება ეკარგებოდა: ის მზად იყო თავი გამო-
ეყო; ლოუები ისე გასწითლებოდა, გეგონებოდათ შეუღება-
სო, თვალებიდან ცეცხლს აფრქვევდა. რაც ძალა შესწევდა, დაი-
ვეირა მან სელმეორედ—„უკუ-უკუ!“ შალიკომ მიაპერო თა-
ვისი წვრილი ქუჩუნა თვალები და გაქანა ნუცასაკენ. ნუცა-
საც სწორედ ეს სწადდა. ერთი სიხარულით დაჰკვივლა და
დაიწყო მაციდის გარშემო სირბილი, ტაშის ცემა და კისკისი.

უნდა სიძრთლე ვადიარო, რომ ოთხი წლის ნუცას იმეია-
თად თუ ვინმე სჯობნიდა სირბილში; ამ შემთხვევაშიც მან
სიძრდით შალიკოს გადააჭარბა; მაცრამ კარვად მოკესსენე-
ბათ ბავშვების წესი: თუ თამაშის დროს ერთჯერ მანც არ

მოიჯერეს გული ტირილით და არ გადმოკაკაღეს ცრემლები, ხომ არ იქნება! ჰო და ჩვენს ნუცას და შალიკოს სიცოცხლაც უოველთვის ტირილი მოჭეუვებოდა ხოლმე. შალიკო, რაკი ნუცას ვერ დაიჭერდა, ბრახით უჩქმეტდა ხოლმე, როდესაც საბიძისო დროს უზოვნიდა. „დედა... ა... ა!“ — გულ-ამოძვადარი გაბაბდა ნუცა: „შალიკომ მიცქმიტა...“

შალიკო სიტყვას არ დათბავებინებდა, ტუხებსე სელს მიბფარებდა და კოცნით დაამოძმინებდა დას, რომელსაც ცრემლები სიმწრისაგან დაწა-ღუწით ჩამოსდიოდა ბურთივით გაბერილ ლოუებზე. აბის შემდეგ ისინი სელახლად შეუდგებოდნენ თამაშსა. შალიკო დაუდგრომელი ბავშვი იყო. მას ძაღუ მობეზრდებოდა ხოლმე თამაში, რაც ნუცას გულში დიდ უკმაყოფილებას იწვევდა.

— მე არ მინდა შენთან თამაში, — სთქვა ცოტა ხნის შემდეგ შალიკომ და სწრაფად შეტრიალდა ცალ ფეხზე სარკმელისაკენ. გააღო და შეუშვირა ხელი წვრილ წვიმას; ეს შალიკოს მეტის მეტად მოსწონდა. ნუცამ შებლ ქვეშ გამოუბღვირა გაჯავრებული თვალები და ტუხები სატიროლად მოაწყო, მაგრამ, რაკი იცოდა შალიკოს ჯიუტობის ამბავი, შეურიგდა თავის ბედს, და თუშცა ისევ წარბ-შეკრული იყო, მიამურბ თავის დედაფლებს. ნუცა მათ ხან მიუღალურსებდა და გულში ჩაიკრავდა, ხან გაუჯავრდებოდა და მიბეკვავდა ხოლმე.

როდესაც ბავშვები თავ-თავის საქმეებში იევენენ კართულნი, დერეფანში მოისმა კატის კნავილი. ბავშვებმა უურები მოიძარჯვეს და სმენად გადაიქცენენ.

„ძიაუ, ძიაუ,“ — მოესმათ კვლავ ბავშვებს. ბავშვებმა გაოცებით გადასედეს ერთმანეთს. კატა არ ჰქუავდათ ოჯახში და ვერ მოესწრათ, თუ საიდან ისმოდა ეს სმა. მაგრამ მაინც ორთავე გარედ გამოვარდნენ და მოაჯირს მისცვიდნენ.

— ციფ, ციფ, ციფ, — დაუწყო ძალივით ძახილი. ნუცამ უფის ცერებსე შემდგარი, ცდილობდა ესოში გადაეხედნა, მაგრამ ვერ მოეხერხებია, და, კნაველის შოლოდინში, ბავშვი იქითა აქეთ აფაცინცებდა თვალებს.

„მიაუ, მიაუ, მიაუ,“ მოისმა შესამედ. ძალივით და ნუცამ თვალის დასმხამებაზე ჩაირბინეს კრძელი კიბე, ისე დაუფაცურდნენ, თითქო ერთი მკორეს ეჯობებოდნენ, რომელი ხავასწრებთო.

ბავშვებს სახე აენტოთ, თვალები გაუბრწეინდათ, სუნთქვა შეეკრათ, როდესაც დაინახეს სარდაფის ერთ კუთხეში ციფ მიწასე მოკლბათებული მოზრდილი კატა, თავისი კნუტებით. სასესე ღიმილი უკრთოდათ, მაგრამ სიტყვა კი ვერ ამოელოთ. ნუცამ საჩქაროდ ამოირბინა დედასთან, ჩასკიდა კალთაში სულები და დაუწყო ხვეწნა: „წამო, ცემო დედა, ღა გიცეკნო, წამო!“

არა მცალია, გენაცვალოს დედა: მოითმინე.

— ცემო დედა, სენი წილიმე, სენ გენაცვალე, წამო!

ამ სიტყვებსე დედას გულიანად გაეცინა; შვილის აღფრსით მოჯადოებულმა, გაუშვა საქმეს ხელი და წაჭევა. აღელვებულმა ნუცამ ვეღარ მოითმინა და გსამი უამბო ნახული. ძალივით ამ დროს კნუტებს ათვალეირებდა, ფრთხილად იყო: კატის ეშინოდა.

ძალივით მოეხვია დედას ეელსე და ძლივს წარმოისთქვა:

— აი, დედა, შესედე, რა ვინოჯნეთ!

შვილების კმეოფილებით დამტკებარი დედა სულ იცინოდა და ბავშვებთან ერთად სინარულს ეძლეოდა.

— შვილებო, ეს ზაწია კნუტები აი ამ კატის შვილებია, სთქვა დედამ.

— სვილები!? — გაიკვირა ნუცამ.

— ჰო, შვილები, — გაიმეორა დედამ.

— ციცუნიას სომ ძალიან უუკარს თავისი შვილები?

— ისე, როგორც ჩვენ უუკარვართ ჩვენ დედას; სომ ასეა, დედილო?— ჰკითხა დედან შალიკომ.

— რასაკვირველია— ძალიან უუკარს და ზრუნავს კიდევ, როგორც თქვენთვის დედა თქვენზე ზრუნავს,— მიუგო დედამ.

— დედა, ციცუნიას მუშუებიც აქვს?

— ციცუნიას მუშუებიც აქვს, და თავის შვილებს რძით კვებავს სოღმე.

დედის უკანასკნელი სიტყვები სუცას ძლიერ ესიამოვნა, რადგანაირად გაიღიმა და მოეხვია დედან მუნსლებზე, თითქოს მოესატრა დედის მუშუებში ჩაკვრა.

შუა დღის შემდეგ, როდესაც კატა საჭმლის საძებრად წავიდა და ამხაირად მოშორდა თავის კნუტებს, სუცა და შალიკო, დედის დარიგების თანხმად, ჩავიდნენ სარდაფში, მოაძინა დეს თივისაგან რბილი საწოლი, დააკეს ჩვრები და გადმოიუვანეს თბილ საწოლზე კნუტები. სელში აუვანისას ბავშვებმა დაუწყეს გულმოდგინედ სინჯვა.

ამ დროს მათი დედა კიბეზე ჩამოდვიოდა; ერთ სელში ფინჯანი ეჭირა, მეორეში კი— ტარიანი ქვაბი რძით. მას მოესმა შალიკოს ტირილი და ფეხ-აჩქარებით შევიდა სადრაფში.

— რა გატირებს, შვილო, — შეეკითხა დედა.

— ჰუ... უ... უ... უ— ციცუნიაი— ჰუ... უ... უ... უ— განაგროძო ტირილი შალიკომ.

— ჰო, რა მოუვიდა შენს ციცუნიას, — აღარ იტყვი?

— მოკვდა, ჰუ... უ... უ...

— როგორ თუ მოკვდა? აბა მიჩვენე!

— აი, ვე... რა... ხე... დაგ... თვა... ლეებს... ვერ ასეღეს!

— ჰო და, ვერ გაიგე, შვილო, რაშიც არის საქმე: კნუტები უსინათლონი იბადებიან: ისინი მხოლოდ მერვე დღეზე ასეღენ თვალებს, — განუძარტა დედამ.

— მამ არ მოკვდება ჩემი ციცუნიაი? — ჰკითხა ცოტათი დაბოშვილებულმა და სახე-მეცინებულმა შალიკომ.

— რა მოკლავს, თუ კარგად მოუკლით! კატები, შვილებო, ხუთმეტ წელიწადს ცოცხლობენ.

ტირილში ჩვენი შალიკო დიდი დახელოვნებული ვაჟკაცი იყო.

— ბიჭო, ეს თვალები სველ ადგილზე სომ არა გაქვს ჩამჯდარი? — დაგვითხებოდნენ ხოლმე ამხანაგები, როდესაც დინახავდნენ შალიკოს ატირებულს. „აი, ტირია, შენა!“ გაავადურებდნენ ამხანაგები. მკვრამ, როგორც ძაღვ ატირდებოდა, ისე ძაღვ დაშოშმინდებოდა ხოლმე. ამ შემთხვევამაც არ უღალატა მან თავის ხასიათს და ჩვეულებას: ისე ძაღვ შეაშრა თვალებზე ცრემლები, ისე გაუნათლდა სახე, რომ ვერავინ იუქრობდა, თუ მის სახეს ოდესმე ცრემლები სწვევია.

ბავშვებმა დაიწყეს ისევე სტუნაობა და სიცვიისაგან გათოძილ ხელებზე ბერვა. ამ დროს დიდი კატაც მოვარდა კნუტების კნავილზე. ნუცამ დიდხანს უტრიალა ციცუნინას, ბოლოს კვლარ მოითმინა და ხელი მოჰკიდა. დედა ამ დროს შალიკოს უაძობდა რაღაცას კატის შესახებ. კატა აიბურძენა, კბილები დაკრიჭა და ის-ის იყო უნდა სცემოდა ნუცას, რომ ნუცამ ერთი გულშემწარავად იკივლა, გააგდო კნუტი ხელიდან და ჩაემხო იქვე ჯიკვზე მჯდომ დედის კალთაში.

— ჰი... ი... ი... — ტიროდა შეშინებული ნუცა და თან ვხვეწებოდა დედას:

— მოუ... კლათ, ცე... მო დე... და... მოუ... კლათ კატა!

— მოკვლა — როგორ იქნება, შვილო: განა კატა ცოცხალ არ არის? განა კატაც სულიერი არ არის? ეს ვერ მოგივიოდა კარგად, ნუცა, შენ არ მომიკვდე, — უთხრა დედამ: სანამ კნუტები წამოიზრდებიან და კატაც შეგეჩვევათ, ხელი არ უნდა ახლოთ.

დიდხანს ვერ დაიმშვიდა ნუცამ თავისი ზაწაწკინა გული, რომელიც ისე უცემდა, გვეკონებოდათ — გამოვარდნას ლამობსო.

დიდხანს ზღუკუნებდა ნუციკო. დედამ რძით სავსე ფინჯანი დაუდგა კატას წინ, კატამ ხარბად შესვა რძე.

„წადი ნუცა, კიდევ დაუსხი რძე კატას,“—უთხრა სიცლით დედამ. ნუცა გაჯიუტდა, მაგრამ ბოლოს აასრულა დედის ბრძანება.

ამხანირად ბავშვები დღეში სამჯერ უმასწინებლდებოდნენ თავის ციცუნიას. ერთ დღეს ბავშვებმა სორცი მოუტანეს კატას, თვითონ კი იქვე ფიცარზე დასხდნენ და შესცქეროდნენ კნუტებს. როდესაც კატამ გაათავა ჭამა, დაისვენა ერთ თაობი და მოიწმინდა ზირი; რამდენიმეჯერ გაიმეორა, შემდეგ გაისმორა, დაავლო ზირი ერთ კნუტს და მარდად შეასტა ნუცას. ნუცა შეკრთა, მაგრამ ძაღვ დარწმუნდა, რომ კატა მასთან ცუდი განზრახვით არ მისულა. კატამ კნუტი ნუცას დაუსვა მუხლებზე, თვითონ კი კრუტუნით დაულოკა ნუცას ხელები. ნუცა სინარულით სითხითებდა და ზურგზე ხელს უსვამდა გულ-მოკებულ კატას.

ნუცას ის-ღა ეჩქარებოდა ახლა, როგორმე თავი გაენთავისუფლებია კატისაგან და დედისათვის ეამბნა ეველაფერი. სუთი წუთის შემდეგ ის უკვე დედასთან იყო და უამბობდა, თუ როგორ მოუყვანა მას კატამ ციცუნია და როგორ დაულოკა ხელები. კატის საქციელით განცვიფრებულმა დედამ უთხრა შვილებს:

— აი, შვილებო, ხედავთ—რა კონიერი და თან მადლიერი ზირუტეკია კატა. ხედავთ, როგორ დააფასა კატამ თქვენი მისდამი ზრუნვა და კეთილი გული? ნეტავი, შვილებო, თქვენც ასევე დააფასებდეთ თქვენი დედ-მამის ამაგს.

კი, კი, ხეშო დედილო: დავაფასებთ, დავაფასებთ!—მიაძახა მადლიკომ და დაუკოცნა დედას სასე.

—ალ გაბჯავრებ დედას? ეველაფერს გაუგონებ?—ჰკითხა მადლიკოს ნუცამ.

— არა, არ გავაჯავრებ, ეველაფერს დუკავრებ, — მიუხედავად
ძალიაობ. შემდეგ მიუბრუნდა დედას:

— კნუტები ჩემია; სოპ, დედა?

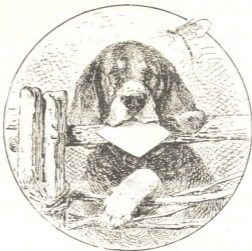
— განა ძალტო სენია? ერთი სენ და ერთიც მე, — უნასუსა
გულნაკლულად ნუსამ.

— უოხად, ნუსა! სწორედ ასე უნდა! მოუწონა დედამ, — მხო-
ლოდ კარგათ მოუარეთ, არ აწვადლოთ და სწამელიც თავის
დროზე მიაწოდეთ.

შეიღებმა აღუთქვეს დედას, რომ არას დროს არ აწვადლე-
ბენ ზირუტეებს; ციცუნებისაც თავის თავისავეთ მოუვლიან
და გასრდიან. ამის შემდეგ ბავშვები გაემართნენ სათამაშოდ
ჩვენ ნაცნობ დერეფანში.

6. გარდავაძე.

ღამეხმარე არჩევანში

(დასისრული*)

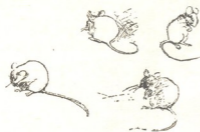
ცოტა ხნის შემდეგ საღაროდან, სწორედ საცა დიდი კალათი უდგას ბებიას. ძველი ბაძებით და ძველი უსარკებლო ნივთებით, ამ კალათიდან შემოგვესმა რამოდენიმე კნუტის ხმა. დაფეთებით მივვარდით მე, სესე, ქეთინო, და რა ვნახეთ: საძი ზაწაწკინა კნუტი დაეგდო ციცუნას—საცოდებები, გაღეულები. როგორც დედა იყო—ისე მისი შვილები.

თვალებს ვერ ახელდნენ და ისე ზირით დაეძებდნენ დედის ძუძუს. ეტობოდა—დედაც მშიერი იყო. გვერდი გვერდზე მიჭკვროდა. მაშინვე მოურბენივით დიდი ჯაძით რბე. მშიერმა ციცამ ერთ წუთს შესვლილა.

ასე ვეგებავდით კარგა ხანს; და შერე, რაკი კნუტებიც მოლონიურდნენ და შექმლო დედას მათი დატოვება, ჩვენც

*) თავი იხილე „ნაკადული“-ს მე-7 №-ში.

მიუხანებეთ თავი. განა სსვა საქმე არ გეკონდა? მთელი ბაღი

სილით არის სავსე, და განა ამას ჰატრონობა არ უნდა?

დილიდან საღამომდის ასჯერ მაინც უნდა ჩამოუვროთ ბაღს საძივემ ერთად. დილით, ჩაის შემდეგ, ევითელ ვაძლს დაუკრავთ

თავს—მივესალმებით; მერე ევითელ გულბათს გადავდივართ. შემდეგ ღოუა-წითელ ატმებს ჩამოვუვლით. ათასი რამ არის ბაღში: სად უნდა ჩამოვთვალო!

ველარ მოვიცალეთ კნუტებისთვის. ისინი დაიხარდნენ, კალბთიდან გადამოცოცდნენ და დედანსთან ერთად სახელი მიიარ-მოიარეს. თურმე სუ იტყვი: ჩვენი ციცა ამ მიძაობის დროს, რა-კი სხანდიროდ არ ეცალა და თან რქესაც გაუცნო გემო, ქურდობას არ დაჩვეულა? ამ თავის ჰატრონსან ხელობაში გაუწრთენია შვილები და ასეთი სამარცხენო საქმე უსწავლებია.

რომ იტყვიან: „კოკა წებლზე გატეგებო“, სწორედ ისე მოუვიდა ჩვენ ბაცაცას. ერთ დღეს ჰატრონსად გადაუძვრიათ რძით სავსე ქვაბისთვის თავი ოთხსავე დედა შვილს, დაუკრძელებიათ კისრები და წითელი ენებით სვლეზდნენ რქეს. უეცრად შემოვიდა გამდელი. აქ კი ველარ მოითმინა ბებერმა ქალმა კატების ასეთი უტიფრობა, დაავლო დედა კატას ხელი და მძლელ კიბიდან გადაუძახა ძირს.

კატას რომ გადაისვრი, საზოგადოდ ასე იცის: მოასწრებს, და ოთხივე ფეხით დასკუზდება მიწას. ჩვენმა ციცამ-კი ეს ველარ მოახერხა. საცოდავი მძიმედ დაეცა და აეთრია წელიც და უკანა ფეხებიც. არ იქნა და არა, ველარ დადგა ფეხზე. მერე გამდელმაც ინანა; ისე სწრაფად რად მომივიდა ჯავრი—კატა გავაფუჭო. მაგრამ რაღას უშველიდა.

„წამხდარსა საქმეს რას არგებს ბოლოს-და თითხე კეცხა-
ნიო“, — უთხრა ჩემმა ბებია, როცა გამდელი წუწუნებდა: — „კატა
დავლუზე და ასლა ისევ აკვიკლებენ ის წუეული თაკვებო“.

მერე მორჩა ციცუნია. თუძცა დადის, მაგრამ თქობებში
მომლილია და გაქცევა არ შეუძლია. კნუტები წამოიხარდნენ
და ძალიანაც კვართობენ.

ჰო და, სწორედ ეს ციცა, ეს დამახინჯებული ღვთის
გლახა — აუტედა მურიას. მოხვლისთანავე შეხედა მტრულის
თვლით. დაინახავს თუ არა — დაიფხორება, აიგრესნ კუდს,
აინებავს ბეწვს, დაკრეწს კბილებს, გაიმკერს ულვაშებს და
მხათა ეცეს სასემი.

უნდა ნახო ამ დროს მურა: სწორედ გავეცინება. ისე
შეხედავს კატას, ისე დასცინებს, ზირდაზირ აღამიანური და-
ცინვის ღიმილი გაურბენს სახესე, თითქოს ამბობდეს: „საცო-
დავო, ვერ მიუურებ — რამოდენა ვარ; ერთი თათი თუ გავსძარი,
გაგკლევე, სიცოცხლეს გამოკანალმებო“; და უნდა გვერდი
აუქციოს.

შენც არ მომიკვდე! კატა ჩამოესნება გკონია? გაქანდებ
და ქორივით ეცემა ცხვირ-ზირში.

აქ-კი კვარგება მურას მოთმინება: დაჭევეს ერთს, ამოი-
დებს ქვევით. ციცაც მარჯვეა. ბასრ ბრჭვალებს სულ სასემი
დაუშენს. გახდება ერთი აურ-ზაური. ამ დროს უთუოდ უფრო-
სები უნდა მიეშველნენ და გაამველონ მოხსუბარნი; ჩვენ, რა
თქმა, უნდა ვერ მივებდავთ.

ყოველ დღე ასეთი ჩსუბი და სანახაობა რამდენჯერმეა
სოლმე. ბებია იძას გაიძახის: „ყოველ გლახას დიდი გული
აქესო. ეს საძველი კატა რომ არ ასვენებს ამ ვეფხვივით
ძაღლს — რასა ჰფიქრობსო“!

ისე შეამულეს თავი: — ერთ ერთი უნდა მოვიმოროთო, —
იძახიან დედა და ბებია; მაგრამ არ იციან — რომელი მოიმორონ.

მურია მთელ ოჯახს უკლის. საცაა ეურძენი დამწიფებელი და კუნახს ეარაულობა უნდა. ვინ დაცეფს ისე ერთგულად, როგორც მურია?

მაგრამ კაცმა სიმართლე უნდა სთქვას: შინაური ქურდებიც ბევრს აწებებ კაცს და, ციცა რომ აღარ იქნეს, თაგვები სხლს ჯიკლებენ.

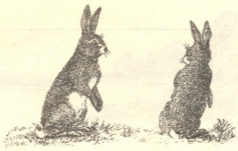
ბებია ამჩვენანი ჩვენ მოგვანდა. ჩვენ, რა თქმა უნდა, მურიას მხარე გვიჭირავს, როგორც ვაჟკაცის; მაგრამ ქეთირო კაცსაზრებით იცავს ციცუნიანს. ბებია და დედა ამ დროს იცინიან.

ასლა, ჩემო რევაზ, შენთვის მომინდვია: დამესძარე არჩევანში—რომელს მივცეთ უპირატესობა. წერილი მოიწერე და მაცნობე. მოიწერე კიდევ ეგვლაფერი. ჩვენ იქნება ამ სამთარ ქალაქში ვერ ჩამოვიდეთ. დედა და მამა ასე ამბობენ, და მიწესი არ ვიცი. მოიკითხე არჩილი, ვანტანგი, ბიძინა და შველა.

შენი ამხანაგი ირაკლი.

მ. გარიყული.

ს ს ს კურდღლები

იგავი

რთ ბუჩქის ძირას კურდღელი კურდღელს
შესვდა, მიუაღერსა და აღტაცებით უთხრა:

— მობილო, ამიერთგან მოლსენა
გუძრთებს: ადამიანებს გოლვისაგან მო-
საყალი მთლად წაჰსდომიათ, — დიდ მიმში-
ლობას მოვლიან. ხალხი გაწუდება, მტერი
აღარ გუვეოლება; ვირბინოთ, ვინაზარდოთ

თავისუფლად მათსავე ნაუხრობებში, და თუ იქ სასრდო დაგვა-
კლდება, ახლა მათ ბოსტნებს დავრიოთ სელიო.

— მეგობარო, — მიუგო მეორემ, — ეკ ვეკლბუერი ძჯერა,
ძაგრამ შენ რად გავიწუდება, რომ როცა ადამიანებს ჰური
გამოელევათ, უნებლიედ სორცის ჭამას უმატებენ და ვისაც
თავის დღეში თოფი სელში არ აუღია, ისიც-კი მონადირო-
ბას დაიწუებსო.

ალ. მირიანაშვილი.

ღ ა ი შ ა რ ა

აფხულის ცხელი დღეა. ბღში ვაშლის ხის ქვეშ ხის ნინო დაფიქრებული და გძელი როკიანი ჯოსით მიწას სთხრის. იქვე დგას იმის შმა ვანო და დასცინის ნინოს.

— გაკრეჭილო, ნინო! გაკრეჭილო თხო! ნინო არა ჯავრობს. დეე დამცინოს, ოღონდ ტეეში წამოვიდეს. ნინოს გადაწვეტილი აქვს დღეს უმწველად სადი

ლისთვის მარწუვი მოკრიფოს დედის ხუმად, მაგრამ ტეეში მარტო წასვლისა ემსიან.

— კარგი, მე გაკრეჭილი თხა ვარ, შენკეი ვინა ხარ? მშიძრა! მე ტეეში წავალ, სადილად მარწუვს დაკრეფავ ბევრს, ბევრს!.. შენკეი მინ დარჩები.

— შეც წამოვალ.

— წამოხვალ?

— წამოვალ.

— მაშ აიღე კალათი, მაგრამ ისეკეი, რომ დედამ არ გაიგოს, — წასწურულა ნინომ.

ვანომ მოათრია ეურებიანი რგვბლი კალათი; ორივემ მოსჭიდეს ხელი და სინარულით გაიქცნენ ტეისკენ.

შიდალა და ამწვანებული ტეე ასლოა. ჩიტების ჭიჭიკება და ხეებით ცაშდე ამართულმა ტეემ გააოცა ვანო.

კუში მოვიდნენ დედა ბაბოსთან ქალაქიდან. ნინო მო-
 სდილია—ექვსი წლისა—ახსოვს აქაურობა, ვანო-კი სამის
 წლისაა და აქაურობა დავიწყებული აქვს.

— იცი საცა არის მარწვევი? ჭკითხა ვანომ.

— აი შე სულელო, სულელო! დასცინის ნინო. მარწვე-
 ყე დადინარ და ვერა შედავ-კი. აკურ აღისფრად გადაშლილი,
 აკერა! სავსეა აქაურობა მარწვევით.

ნინო დაჯდა, სურნელოვანი მარწვევი თითქოს ესვენებოდა-
 ზირში ჩაძიდეთ.

— კი არა ჭამო, ვანო, არ შეიძლება, ზატარა ხარ,—ეუბ-
 ნება ნინო და თან ჭკრეფს მარწვევს.

ვანო ჩაკუნტულა და სელში სრესავს მარწვევს.

მოძორებით ისმის ფოთლების შრიალი, ალბად ძღარობა
 გაიბრინა.

ვანოს ტუხები აუცახცახდა.

— მკლისა მეშინიან! წაიბუტბუტა.

— რას ამბობ, რას? შეწუნდა ნინო. მე არ მეშინიან.
 ჯოსი აქ არა მძეკვს, რისა უნდა მეშინოდეს!

წამოავლეს სორკლიან ჯოსს სელი, ასწიეს კალათი და
 წავიდნენ.

— შენ არ გეშინიან?

— არა?

— არც შე. აი ჯოსი. ცოტა ხარისა-კი მეშინიან, დაუმატა
 ნინომ, სხვა არაფრისა.

ვანომ ამოიოხრა: კვნესა შემოესმა. ნინომ უცხად ჯოსი
 გადაავლო და თითი ძაღლა ასწია. გესმის, ვანო?

— რა არის? ჭკითხა მეშინებულმა ვანომ.

— ვიღაც ტირის?

ვანომ ეური დაუგლო, მასლობლად თხილის ბუნქებ ქვე-
 შიდან მოისმოდა საცოდავი წკმუტუნო.

— ვინ არის?

— წავიდეთ ვნახოთ!

ნინომ ბუჩქი გადასწია და დაინახა, რომარაში რაღაც იძვრის, ბრუნავს და წკატუნებს.

— იქნება ბავშვია? — ეკითხება ვანო, — ან კურდღელი?

— ძაღლია, გადაწვევითა ნინომ. გასსენი.

ძლივს გასსენს თოკი.

მუცელზე ხოჩვით ჭქმენით გამოცოცდა ხალით სავსე პატარა თეთრი აბურძგენილი ლეკვი, მეტად სასაცილო, მოკლე ფეხებიანი, გატუნული, შავი სველი ცხვირით და გრძელი ურებით.

ძიხვად-მოიხვდა ჭკუდის ქნევით დაუწყო ლოკვა ბავშვებს.

— ბანჯგვლიანია! თეთრი! ლამაზი! შესძახა ნინომ.

ვანო და ნინო სელს უსვამდნენ ლეკვს, ბელახში აგორებდნენ, უაღფრსებდნენ და შავხალებიან თათებს ართმევდნენ.

— ხეშო კარგო, ხეშო ლამაზო, უძღვრე ბიხი სმით ვანომ.

ლეკვი გორავდა, სმა ძაღლს ჭეჟავდა, ნინოს კაბაში სწევდა, სადღაც მიბთრევდა.

— რა დავარქვათ, ჭკითხა ვანომ, თოლია?

— არა, თოლია დიდი ძაღლის სახელია. თეთრა დავარქვათ. თეთრა, დაწუნარდი!

თეთრა შინც არა წუნარდებოდა და ნინოს კაბის კალთასა სწევდა.

— აი შე მოუსვენარო, გჯავრდა ნინო. მამ ხაჯექ აი აქ!..

აიუვანა სელში, ჩასვა კალათში, რომელშიაც საშინლად ფართხალებდა, მოჭკლიჯა ძირსვენა ჭ დააფარა, ლეკვი დაწუნარდა.

— ახლა შინ წავიუვანოთ, — დედას ვახვენოთ.

ჯოხი გაუვარეს კალათას ურებში, მოავლევს სელი და წაიუვანეს.

— თეთრა, თეთრა! დაუმხა ვანომ. თეთრამ ძიხვდა და სელი აულოკა ვანოს.

— ასე არ შეიძლება, გჯავრდა ნინო. ძნელია ასე წაუვანა.

— ეს ხეშია. შე ვიპოვნე!

— არა ხეშია!

— თუ შენია, შენ წაიუვანე.

ვანომ დაბკდო კაღათი. ნინომ ვერ შეიკავა, თეთრა ჟეფარდა და ზედ კაღათა დეფარდა.

თეთრა რა ვარდებოდა, ტეიდან გამოვიდა ცხერის ფარა და ერთი ხარი.

ხარმა დაინახა ნაცნობი გზა და დაიბღავლა.

— ხარი! დაიფირო ხინომ.

— დაიძღვე! კერხის!

ნინო და ვანო ხეს ამოფარნენ. თეთრა-კი კაღათის ქვეშ მოძრაობდა, ჰეფუდა და წეჭოდა.

ხარი ზირდაზირ იმისკენ მიდიოდა.

თეთრა გამოძვრა კაღათიდან, მიიხედ-მოიხედა ჭ ნაწეენი დარხა.

— თეთრა!— დაუძხა ნინომ, მაგრამ არ გაუგონა.

თეთრას კუდი აეწია და ტანის კანკალით, გაჯაფრებული ხარსა ჰეფუდა.

ხარს ძაღლი არ უეფარდა, თავი დაბლა დაღუნა, კუდი გაიქნა, დაიბღავლა და ეცა თეთრას.

თეთრა მოერიდა და საცოდავად დაიწეჭეულა.

— არ გაბედო, საძაგელო!— დაიფირო ხინომ და ჯოსით წინ დაუდგა ხარს.

ხარი ამას არ მოელოდა. შედგა, შესედა ზატარა ქალს, ნელა თავი მიიბრუნა და ხაფიქრდა.

ნინო ჯოს მოღერებული იღვა. ტეის ზირას შოლტის ტეცუნით გამოვიდა მწეემსი დანიელა.

— ჰაი, ჰაი!— დაიფირო იმან, გაატეცუნა შოლტი და ნინოსკენ გაიქცა.

ხარი გაექანა თავის გისსაყენ.

— ბარაქლა! ეოხად! დაიყარე! ეუბნებოდა აღელეებული დანიელა. შე ვერცკი შეგნიშნეთ. ეოხად, ეოხად!

გასარებული და აღელეებული მიდიოდა ნინო. ვანო სინარულით ტაშს უგრადა. თეთრა წინ მირობდა და შეუსწავებლად ძაღლა ჰეფუდა.

ელ. ანტონოვიჩისა.

ზღარბის ჩივილი

ურ გამიგია, რატომ ვეჯახვრები მთელ ქვეყანას! მე სომ უგნებელი ცხოველი ვარ და არაფრის არაფერს უშავებ, ვიკვიბები ღოკოკინებით და განსაკუთრებით ზატარა შწერებით: მადლია, რომ მოაშოროს კაცმა ბაღებს!

შეიძლება, მე არ ვიყო ღამაზი ჩემი კვლებით, მაგრამ ზღარბი ზღარბია და ამ კვლების მეტი მე არაფერი გამაჩნია, რომ თავი დავიცვა.

როცა თავს დაესხმიან, კურდღლები სახეაროთ მოკურცხლავენ, ძაღლები—იებინებიან, კატები—იკაწრებიან, მაგრამ მე რა უნდა ვქნა? უნდა გავესვიო ჩემს კვლებში, რომ ჩემმა ძმრებმა ვერ იპოვონ ვერც ჩემი ფეხები, ვერც თავი და ვერც კუდი. თუ დაწერა მომინდომეს, გავესვკვი ჩემს კვლებში, და თუ ცივ წუალში არ ჩამაკდეს, რომელიც ძალიან ძაერთობს, ქვეყანაზე არაფრის არ შექმინდება.

თავშესაფარს ვიკეთებ ხავსში და სის ფულუროში, იქ მძინავს მთელი დღე.

საღამოს, როცა დაბინდდება, გამოვდივარ სასრდოს სან
 მოკარად სწორეთ იმ დროს, როდესაც გამოდიან ბუ და ღა-
 მურა. სამთარში დიდხანს მძინავს და სრულიად არა ვკრძობ
 არც სიცოცხეს, არც უინვას და არც შიშძილს. საერთოთ, მე ძა-
 ლიან მიევარს ძილი, რადგანაც რამდენიმე თვის განუწყვეტა-
 ლი ძილის შემდეგ მშვენვირად ვკრძობ თავს.

ჩემი ნათქვამის შემდეგ რასაკვირველია გაგვიკვირდებოთ,
 რომ ქუეხანაზე ბევრი ისეთი ბოროტი, რომელიც ცდილობს
 ვნება მომხეუნოს.

მებაღეებს ჰკონიათ, რომ მე ვჭამ იმათ ხეხილს; მწუქმსებს
 ჰკონიათ, რომ მე რმეს ვსვამ, ძაღლებიცაჲკი ჩემი მტრები არიან!
 მეჲკი ძაზვე ცხოველების მეტს არაფერს ვჭამ.

გოგი ტოროშელიძე.

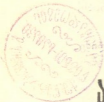
ფემოფირულია

აჭარელთა სასარგებლოდ. ირა ფაღიაშვილისაგან მივი-
 დეთ I მანეთი.

კეცუსები

(წარმოდგენილი აშხაკო ბარულაძის შტერ.)

ქართვე-
ლების
სამშობ-
ლო.

100

ცივის
შოპირ-
დაპირე.

ს

სამშობლო

მე-7 №-ში მოთაქსებულ რეზუსის გამოყანების ახსნა:

1. თავშიშველი ქსეხე დაბის, — 2 კატა თავკის ქჭაძე-
შველი.

4/68

1915 წ. მიიღება ხელის მოწერა

დასურათებულ საყმაწვილო ჟურნალ

„ნაკადული“-ზე

წელიწადი მეთვრამეტე

ჟურნალი ნაკადული გამოვა ჩვეულებრივი პროგრამით, საგანგებოდ არჩეულ სარედაქციო კომისიის ხელმძღვანელობით.

24 წიგნი „ნაკადულისა“ **12 წიგნი** „ნაკადულისა“
მცირე წლოვანთათვის. მოზრდილთათვის.

36 სურათი ნაკადულის 1-ლ გვირგვინზე.

საჩუქრად 1915 წ. მიეცემა მხოლოდ ორივე გამოცემის წლიურ ხელის მომწერლებს წიგნი: დასურათებული „ხალხური ზღაპრები“, —სამეგრელოში შეკრებადი იოსებ ყიფშიძის მიერ.

ფასი ჟურნალისა: წლიურად ორივე გამოცემა—5 მან. ნახევარ წლით—3 მან., ცალ-ცალკე: მცირე წლოვანთათვის **24 წიგნი—3 მ.**, მოზრდილთათვის **12 წიგნი—3 მან.**, ფულის შემოტანა შეიძლება ნაწილ-ნაწილადაც.

საზღვარ გარედ: ერთი წლით **7 მ.**, ნახევარი წლით **4 მ.**

გსთხოვთ ხელის მომწერლებს თუ ჟურნალი „ნაკადული“ არ მისდით, ერთი თვის განმავლობაში გვაცნობონ და ადრესის გამოცემა დროზე შეგვატყობინონ. ადრესის გამოსაცვლელად—40 კ. შეიძლება მარკებით გამოგზავნონ.

ხელის მოწერა მიიღება

ტფილისში — „ნაკადულის“ რედაქციაში, ზუბალაშვილის სახლი, ვოლოვინის პროსპ. № 8. Редакция „Накадули“, Головинский пр. № 8. შემოსასვლელი დავითის ქუჩიდან, № 2. და წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების წაგნის მაღაზიაში, სასახლის ქ. **ქუთაისში** — ისიდორე კვიციანიძესთან, მ. ყაუხჩიშვილთან და თ. შთავარიშვილთან. **სამტრედიოში** — ვლ. ნაცვალაძესთან. **ფოთში** — თეოფილე კანდელაკთან დაკ. თელიასთან. **ბათუმში** — ტროფიმ ინსარიძესთან, ფოსტაში, ტ. ანასტასია ლომინაძესთან. **ოზურგეთში** ტ. ლანჩხუთში — ლეო იმნაძესთან. **თელავში** — ვანო პაატაშვილთან. **ახალციხეში** — კონსტანტინე გვარამაძესთან. **ბაქოში** — ნინო გელაშვილთან. **გორში** — ნინო ლომაურთან და ქეთევან ჯავახიშვილთან. **ჭიათურაში** — ივ. გომელაურთან. **ერევანში** — კ. ოდიშარიასთან. **ალექსანდროპოლში** — ს. შატბერაშვილთან. **ნახიჩევანში** — სამ. მარჯანიშვილთან. **ხონში** — მ. ი. ქავქანიძესთან.

რედაქტორი **ნინო ნაკაშიძე**

გამომცემელი **ბ. პავლე იოსების-ძე თუმანიშვილი.**